

THE IMPORTANCE OF DIDACTIC GAMES IN THE DEVELOPMENT OF THINKING OF PRESCHOOL CHILDREN

Muyassar N. Esonova

Master's student

Termiz State Pedagogical Institute

Termiz, Uzbekistan

ABOUT ARTICLE

Key words: Preschool age, thinking, perception, development, attention, play, leading activity.

Received: 20.03.23

Accepted: 22.03.23

Published: 24.03.23

Abstract: Reforms carried out in the preschool education system for the development of children's thinking, the stages of development of thinking in preschool children and their specific importance, and the advantages of using didactic games in the development of children's thinking.

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHDA DIDAKTIK O'YINLARNING AHAMIYATI

Muyassar N. Esonova

Magistratura talabasi

Termiz davlat pedagogika instituti

Termiz, O'zbekiston

MAQOLA HAQIDA

Kalit so'zlar: Maktabgacha yosh, tafakkur, idrok, rivojlanish, diqqat, o'yin, yetakchi faoliyat.

Annotatsiya: Maktabgacha ta'lim tizimida bolalarning tafakkurini rivojlantirish uchun olib borilayotgan islohatlar, maktabgacha yoshdagi bolalarda tafakkuri rivojlanish bosqichlari va o'ziga xos ahamiyati va bolalar tafakkurini rivojlantirishda didaktik o'yinlardan foydalanish avzalliklari.

ЗНАЧЕНИЕ ДИДАКТИЧЕСКИХ ИГР В РАЗВИТИИ МЫШЛЕНИЯ ДОШКОЛЬНИКОВ

Муяссар Н. Эсонова

студент магистратуры

Термезский государственный педагогический институт

Термез, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: Дошкольный возраст, мышление, восприятие, развитие, внимание, игра, ведущая деятельность.

Аннотация: Реформы, проводимые в системе дошкольного образования для развития детского мышления, этапы развития мышления дошкольников и их особое значение, преимущества использования дидактических игр в развитии детского мышления.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasida "Maktabgacha ta'lim muassasalari tarmog'ini kengaytirish va ushbu muassasalarda bolalarning har tomonlama intellektual, estetik va jismoniy rivojlanishi uchun shart-sharoitlarni tubdan yaxshilash, bolalarning maktabgacha ta'lim bilan qamrab olinishini jiddiy oshirish va foydalanish imkoniyatlarini ta'minlash, pedagog va mutaxassislarning malaka darajasini yuksaltirish" kabi muhim vazifalar belgilangan.

ASOSIY QISM

Jumladan, Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning Oliy majlisga Murojaatnomasida Maktabgacha ta'lim sohasida kelgusida olib boriladigan keng islohatlar haqida to'xtalib o'tildi. "Birinchidan, bola dunyoga kelganidan boshlab, unda aynan maktabgacha bo'lgan yoshda aqliy faollik oshadi, axloqiy-estetik va jismoniy xislatlar shakllanadi. Shu bois ham, kelgusi yillarda maktabgacha ta'lim sohasini rivojlantirish borasidagi strategik maqsadimiz-ijtimoiy ahvolidan qat'iy nazar, bog'cha yoshidagi har bir bolani ushbu ta'lim yo'nalishi bilan to'liq qamrab olish uchun zarur sharoitlarni yaratishdan iborat".

M. Montessori ham o'yinga katta ahamiyat bergan. Uning ta'kidlashicha, o'yin tarbiyaviy bo'lishi kerak, aks holda bu bolaning rivojlanishiga ta'sir qilmaydigan "bo'sh o'yin". Maktabgacha ta'limning dastlabki mahalliy pedagogik tizimlaridan biri muallifi E.I. Tixeva didaktik o'yinlarga yangicha yondoshishini e'lon qildi. Uning fikriga ko'ra, ular bolalar bilan tarbiyalash va ta'lim ishlarining tarkibiy qismlaridan biridir. Ammo bolalarni tarbiyalash va o'qitishda didaktik o'yinlarning samaradorligi, o'qituvchi ularning bolaning manfaatlariga qanchalik mos kelishiga bog'liqlikni qo'ydi, unga quvonch bag'ishlaydi, o'z faolligini, mustaqilligini namoyish etishiga imkon beradi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning ahamiyati to'g'risida batafsilroq to'xtalamiz. Didaktik o'yin bolani aqliy tarbiyalashning muhim vositasidir. Ta'lim o'yinlari bolalarda aqliy kognitiv jarayonlar va aqliy operatsiyalarni rivojlanishiga hissa qo'shadi. Didaktik o'yinning ahamiyati shundaki, u bolalarning fikrlash va nutqining mustaqilligi va faolligini rivojlantiradi. Masalan, bolalarda matematik tasavvurlarni shakllantirish bo'yicha ko'plab didaktik o'yinlar bolalarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, ularning yordami bilan bolalar tashqi belgilar bilan ham, ularning maqsadlari bilan ham narsalarni taqqoslashni va guruhlashni o'rganadilar, muammolarni tahlil qilish, sintez qilish va echishni o'rganadilar. Didaktik o'yinlar

kattalarga maktabgacha yoshdagi bolalarga maktabda o'rganish uchun zarur bo'lgan boshlang'ich ilmiy bilimlarni berishda, ularni mustahkamlashda va bolalarga o'zlari o'rgatgan narsalarini amalda qo'llashga o'rgatishda yordam beradi. O'yin sizni bilimlarni maqsadli va izchil ravishda ko'paytirishga, uni o'yin harakatlarida, qoidalarda amalga oshirishga o'rgatadi. Bu degani, [didaktikadan foydalanish](#) o'yinlar davom etmoqda maktabgacha yoshdagi bolalarni maktabga tayyorlash. Didaktik o'yinlar bolalar nutqini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. O'yin davomida bola o'z harakatlariga izoh beradi, qanday qilib topshiriqni bajargani yoki qanday qilib muammoli vaziyatdan chiqish yo'lini topgani haqida gapirib beradi, kattalarning savollariga javob beradi, tengdoshlari bilan muloqot qiladi. Har xil so'z o'yinlari nutqning rivojlanishiga yordam beradi. Nutqni rivojlantirish metodikasida bolalar nutqini rivojlantirishning asosiy vazifalarini hal qilishga qaratilgan didaktik o'yinlar keng qo'llaniladi: so'z boyligini boyitish, nutqning grammatik tuzilishini shakllantirish, tovush madaniyatini tarbiyalash, [monologik va dialogik nutq](#) bolalarni o'zbek tiliga o'rgatish. Maktabgacha yoshdagi bolalarda o'ynashga bo'lgan ehtiyoj va o'ynash istagi muayyan ta'lim muommolarini hal qilish uchun ishlatilishi lozim. O'yin olib boorish, o'yinda bolalar hayotini tashkil qilish, bola shaxsini rivojlantirishning barcha jihatlariga tasir qilish: his-tuyg'ular, ong, iroda va umuman o'zini tutish. O'yinda bola yangi bilim, ko'nikma va malakalarni egallaydi. Idrok, xotira, tafakkur, fikirlash, ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishga hissa qo'shadigan o'yinlar umuman maktabgacha yoshdagi bolaning aqliy rivojlantirishga qaratilgan.

XULOSA

Shunday qilib, o'yin bolalar xayoli tomonidan yaratilgan narsa emas, aksincha bolalar xayolining o'zi o'yin jarayonida yuzaga kelib rivojlanadigan narsa. Bundan xulosa qilishimiz mumkinki, didaktik o'yin maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqni rivojlantirish vositalaridan biridir. Maktabgacha yoshdagi bolalarning kelgusida maktab bilimini yaxshi o'zlashtirishi, maktabga moslashuvining yengil o'tishi, bola shaxsida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolarning oldini olish, qiyinchiliklarni bartaraf etishni amalga oshirishda bolalarning maktabgacha ta'lim tashkilotiga jalb etilganligi, ta'limga qamralganligi alohida ahamiyatga egadir. Ilmiy kuzatish va tadqiqotlarda inson o'z hayoti davomida oladigan barcha ma'lumotning 70% ni 5 yoshgacha bo'lgan davrda olib ulgurishi keltirilgan. Darhaqiqat, bu davrda inson bolasi dunyoni anglaydi, o'z onatilini o'zlashtiradi, ota-ona, oila, mahalla, Vatanga mehri uyg'onadi, umr davomida oladigan bilimlarga zamin hozirlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlarstrategiyasi to'g'risidagi PF-4947-son. 2017 yil 7 fevral.
2. Ishmuhamedov R. Innovatsion texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirish yo'llari.- T; Nizomiy nomidagi TDPU,2009
3. Rahmonov A.,Jumanazarov Yo. "Yosh va pedagogic psixologiya". Namangan 2008.

4. Darmonjon, K., & Dilfuza, K. (2021). The peculiarities of storage of museum objects. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(10), 570-575.
5. Yodgorkhon, I., Ulugbek, Y., Lobar, M., Mansur, K., Nurbek, K., & Fakhridin, A. (2021). Advantages of International Economy. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 5188-5199.
6. Kuryazova, D. (2022). ISSUES OF APPLYING THE GLOBAL PROBLEMS IN THE SOCIETY TO PUBLIC IN THE MUSEUM WORK. *EPRA International Journal of Research and Development (IJRD)*, 7(6), 18-21.
7. Ruzmatovich, K. M. (2020). The problems of assessing the competition of commercial banks through the index lerner. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 10(3), 142-150.
8. Курязова, Д. Т. (2018). РОЛЬ НАУЧНЫХ ОБЩЕСТВ В КОЛЛЕКЦИИ И ИССЛЕДОВАНИИ ТУРКЕСТАНСКОГО КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ В 1867-1916 ГГ. *Theoretical & Applied Science*, (2), 60-63.
9. Eshmirzaev, A. P., Qulmetov, M. Q., Sharipov, J. S., & Eshonqulova, M. A. (2019). IMPROVING THE QUALITY OF COCOONS GROWN IN DIFFERENT SEASONS AND METHODS BASED ON INNOVATIVE IDEAS AND TECHNOLOGIES. *Textile Journal of Uzbekistan*, 3(1), 79-82.